

Výroční zpráva Centra mediévistických studií AV ČR a UK při FLÚ AV ČR, v. v. i., v Praze za rok 2023

I. Základní informace o pracovišti v roce 2023

1. Personální stav

Dne 12. srpna 2023 zemřel prof. PhDr. Petr Sommer, CSc., DSc., spoluzakladatel a dlouholetý ředitel CMS.

Činnost CMS zajišťovalo v roce 2023 celkem 23 interních pracovníků v rámci přepočtených 16 úvazků.

Vedení CMS v roce 2023 pokračovalo v tomto složení: ředitelem byl Mgr. Pavel Soukup, Ph.D., zástupcem ředitele Mgr. Robert Novotný, Ph.D., a vědeckým tajemníkem Mgr. Václav Žůrek, Ph.D. Jako odborní pracovníci v CMS působili na částečné nebo celé úvazky: Mgr. Pavlína Cermanová, Ph.D.; Mgr. Dušan Coufal, Th.D.; Mgr. Tereza Dufková; Mgr. Adéla Eberonová, Ph.D.; Mgr. Jakub Jauernig; Mgr. David Kozler; Mgr. Jan Kremer; doc. PhDr. Jiří Militký, Ph.D.; doc. PhDr. Martin Musílek, Ph.D.; doc. Mgr. Martin Nodl, Ph.D.; Mgr. Adam Pálka, Ph.D.; Martin Pjecha, M.A., Ph.D.; † prof. PhDr. Petr Sommer, DSc.; Mgr. Jaroslav Svátek, Ph.D.; prof. PhDr. František Šmahel, DrSc.; Mgr. Martin Šorm, Ph.D.; Mgr. Barbora Uchytlová. V rámci spolupráce Akademie věd ČR s GWZO Leipzig pracoval na místě tajemníka platformy Mgr. Daniel Dvořáček. Externě s CMS spolupracovala prostřednictvím DPP Mgr. Hana Chorvátová, Ph.D., neformálně Mgr. Vojtěch Bažant, Ph.D., a Dr. Gabriel Silagi. Knihovnu spravoval Mgr. Stanislav Hlaváč ve spolupráci s Eliškou Jennings. Jako pomocné vědecké síly působili Michal Hokeš, Josef Rais a Václav Paděra. Funkci asistentky vykonávala Mgr. Milada Stalker.

2. Finanční zajištění činnosti CMS

Rozpočet CMS byl v roce 2023 přibližně ze dvou třetin tvořen fakultativními prostředky. Institucionální rozpočet v rámci AV zůstal zachován na úrovni předchozího roku. Druhý zřizovatel CMS, Univerzita Karlova a její Filozofická fakulta, podpořil v roce 2023 činnost CMS poskytnutím stipendií studentům pracujícím v CMS. Dva pracovníci CMS byli zapojeni do projektu UNCE na Filozofické fakultě UK.

Zhruba polovinu rozpočtu CMS zajišťovaly grantové projekty. Stěžejní část financování zabezpečoval projekt *Od performativity k institucionalizaci. Řešení konfliktů v pozdním středověku (strategie, aktéři, komunikace)* (GA ČR v rámci Programu podpory projektů excelence v základním výzkumu EXPRO; CMS ve spojení Ústavem pomocných věd historických a archivnictví FF MU v Brně, hlavní řešitel P. Soukup). V roce 2023 CMS pokračovalo v práci na projektu *LINDAT/CLARIAH-CZ* (Velké výzkumné infrastruktury MŠMT), podprojekt MEMORI (za CMS R. Novotný, portál Czech Medieval Sources online). Dále byly v CMS řešeny projekty *Obchod – peníze – lichva. Pražští měšťané v ekonomickém prostoru Evropy (13.–15. století)* (Juniorský grant GA ČR, hlavní řešitel M. Musílek), *Spor o Viklefa a jeho 45 článků v evropské perspektivě* (Standardní grant GA ČR, hlavní řešitel D. Coufal), česko-polský projekt *Pohané a křesťané. Christianizace v Českém a Polském království ve středověku* (bilaterální grant GA ČR, hlavní řešitel M. Nodl) a *Historické prameny na dosah. Zpřístupnění středověkých písemných dokumentů formou kontextuální databáze* (TA ČR ÉTA, hlavní řešitel R. Novotný).

Od září 2023 se tým CMS zapojil do řešení projektu *CoRe – Za hranice bezpečnosti: role konfliktu v posilování odolnosti* (OP JAK, hlavní příjemce FF UK, za CMS P. Cermanová a P. Soukup). V soutěži GA ČR uspěl standardní projekt P. Cermanové s názvem *Pikarti, bratři*

a sabat čarodějnic. Sémantika ostouzení v pozdně středověkých českých zemích, ostatní návrhy v soutěžích GA ČR byly neúspěšné.

II. Vědecká činnost CMS

1. Vědecké projekty

Grantové projekty

Od performativity k institucionalizaci. Řešení konfliktů v pozdním středověku (strategie, aktéři, komunikace)

Projekt GA ČR EXPRO 19-28415X, hlavním řešitelem je P. Soukup, dále se na projektu podílejí P. Cermanová, D. Coufal, J. Jauernig, M. Nodl, R. Novotný, A. Pálka, M. Pjecha, M. Šorm a V. Žůrek.

Pátý rok byl věnován finalizaci kolektivních výstupů jednotlivých modulů. Sborník *Radical Religious Communities: Internal dynamism and social significance* (ed. P. Cermanová, M. Pjecha a P. Soukup) byl odevzdán do recenzního řízení v nakladatelství Brill; vydání sborníku *Conflict after Compromise: Regulating Tensions in Multi-confessional Societies in the Fifteenth Century* (ed. D. Coufal, R. Novotný a A. Pálka) bylo dohodnuto v drážďanském nakladatelství Sandstein. Pokračovala rovněž příprava individuálních publikačních výstupů. Za CMS byly v roce 2023 vydány dvě knihy a šest studií, další výstupy jsou v tisku.

Obchod – peníze – lichva. Pražští měšťané v ekonomickém prostoru Evropy (13.–15. století)

Juniorský grant GA ČR 20-10897Y, hlavním řešitelem je M. Musílek, spolupracovníky K. Holeček a V. Večeřová.

V roce 2023 byla publikována kolektivní monografie *Ceny – mzdy – peníze. Ekonomické myšlení ve středověkých a raně novověkých městech* (ed. M. Musílek). M. Musílek pokračoval v přípravě anglickojazyčné monografie s pracovním názvem *Mammon rule everybody. The burghers of Prague in the Economic Space of Europe (13th–15th Century)*, která vyjde v ediční řadě Prague Medieval Studies. Řešení projektu bylo prodlouženo o půl roku do konce června 2023.

Pohané a křesťané. Christianizace v Českém a Polském království ve středověku

Mezinárodní projekt GA ČR LA 22-18972K. Hlavním řešitelem projektu je M. Nodl, dále se na projektu podílejí za CMS P. Cermanová, † P. Sommer a V. Žůrek.

Druhý rok česko-polského projektu byl věnován archivnímu výzkumu, analýze pramenů, společným setkáním a přípravě publikací. Členové týmu publikovali 3 studie a čtyři jsou odevzdané v tisku.

Spor o Viklefa a jeho 45 článků v evropské perspektivě

Standardní projekt GA ČR, 23-06902S. Hlavním řešitelem je D. Coufal, spolupracuje J. Jauernig.

První rok byl věnován heuristickým pracím a rešerši literatury. D. Coufal vystoupil s on-line příspěvkem na 58. ročníku International Congress on Medieval Studies v Kalamazoo, USA.

Historické prameny na dosah. Zpřístupnění středověkých písemných dokumentů formou kontextuální databáze

Grant TA ČR TL03000365 v programu ÉTA, hlavní řešitelem je R. Novotný, spoluřešiteli jsou Petr Elbel (Ústav pomocných věd historických a archivnictví FF MU v Brně) a Aleš Horák

(Centrum zpracování přirozeného jazyka FI MU v Brně). Za CMS se na projektu dále podílejí T. Dufková, J. Jauernig a D. Kozler.

V dubnu 2023 byl oficiálně spuštěn portál, jenž obsahuje dvě hlavní sekce: Edice, kde jsou zveřejněny digitalizáty tištěných edic středověkých pramenů včetně plných textů, a Regesty, přinášející přístupnou formou zpracované listiny a korespondenci, prozatím z husitské epochy. Ke konci roku 2023 bylo zpřístupněno 5300 registů, z toho 3200 označovaných místními a osobními entitami.

Za hranice bezpečnosti: role konfliktu v posilování odolnosti (CoRe)

Projekt v rámci operačního programu Jan Amos Komenský, hlavní příjemce FF UK; za CMS na projektu v roce 2023 pracovali P. Cermanová a P. Soukup.

Pracovní skupinka CMS se projektu účastní v rámci Výzkumného záměru č. 4 s názvem „Konflikt v dlouhodobé perspektivě: dějinná zkušenost zdrojem odolnosti“. Věnuje se diskurzům krize, úpadku a ohrožení společnosti a reflexi menšin a skupinových identit ve vybraných pramenech ze 14.–16. století (protikacířské traktáty z Čech a okolí, veršované skladby).

Další projekty

Czech Medieval Sources online (R. Novotný, J. Jauernig). Během roku 2023 pokračovaly práce na internetovém portálu zejména díky finanční podpoře v rámci projektu LINDAT/CLARIAH-CZ. V průběhu roku se podařilo zveřejnit 14 nových svazků. Pokračovaly i práce na nové úpravě edic, které byly dosud zpřístupněny v nízké kvalitě; takto bylo v roce 2023 zveřejněno 18 svazků. Celkově dosáhl počet svazků ke konci roku 2023 počtu 915.

Rozcestník (nejen) medievistických periodik (R. Novotný, D. Kozler). Portál si klade za cíl usnadnit orientaci v časopisech a periodicky vycházejících sbornících s příspěvky se středověkou tematikou, přístupných online. Vedle linkování již online publikovaných časopisů CMS systematictěji skenuje dosud nedigitalizovaná periodika, většinou po dohodě či přímo za spolupráce s příslušnými redakcemi. V roce 2023 byla dokončena digitalizace vlastivědného sborníku Bezděz a aktualizovány další řady časopisů. Ke konci roku 2023 bylo zpřístupněno celkem 73 řad časopisů.

Magistri Iohannis Hus Opera omnia. Při CMS působí akademická Komise pro vydávání spisů M. Jana Husa, která koordinuje ediční práce a zprostředkovává vydávání řady v rámci série Corpus Christianorum – Continuatio mediaevalis nakladatelství Brepols. Předsedkyní komise je doc. Helena Krmíčková.

Strategie AV 21

Pracoviště je zapojeno několika projekty do programů Strategie AV 21: „Anatomie evropské společnosti. Historie, tradice, kultura, identita“, „Odolná společnost pro 21. století. Potenciály krize a efektivní transformace“ a „Město jako laboratoř změny. Stavby, kulturní dědictví a prostředí pro bezpečný a hodnotný život“ (M. Nodl je členem koordinační rady programu).

2. Uspořádané konference a kolokvia

– *Chrystianizacja i akulturacja w długim trwaniu. Czechy i Polska w średniowieczu, Święty Krzyż – Wiślica, 25.–26. 5. 2023*, konference pořádaná ve spolupráci s Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach (za CMS M. Nodl)

III. Mezinárodní spolupráce

1. Účast CMS na mezinárodních projektech

CMS koordinuje spolupráci Akademie věd ČR s Leibniz-Institut für Geschichte und Kultur des östlichen Europa v Lipsku v rámci výzkumné platformy Leibniz GWZO Prague (koordinátor P. Sommer, od 1. září převzal tuto agendu V. Žůrek, tajemníkem po celý rok 2023 byl D. Dvořáček).

V listopadu byla podepsána smlouva o spolupráci s Centrem studiów mediewistycznych, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Lublin.

2. Pobyty zahraničních badatelů

Od září 2022 do června 2023 pobýval v CMS stipendista Fulbrightovy nadace Andrew K. Deaton, doktorand University of Alabama.

IV. Vědecká výchova v rámci doktorského studia

1. Setkání doktorandů a Letní škola medievistických studií

Jarní setkání doktorandů se odehrálo 4. 4. 2023 v prostorách Akademického konferenčního centra v Praze. Ve dnech 8.–10. 9. 2023 se v Sázavském klášteře uskutečnil 19. ročník Letní školy medievistických studií. Úvodní páteční přednášky se ujala Pavlína Rychterová, v sobotu následoval tematický blok „Moc mužů“ a po něm diskuzní kulatý stůl s tématem „Gender a historiografie“. Nedělní „Otevřená scéna“ s příspěvky doktorandů byla zorganizována jako posterová sekce, po ní následoval blok souběžných praktických seminářů. Odpolední exkurze zaměřila na hrad Sion. Zúčastnilo se přibližně 80 mladých medievistů.

2. Semináře, kurzy, konzultace

Po celý rok probíhaly konzultace pro diplomanty a doktorandy, na nichž se podíleli všichni zaměstnanci CMS.

V roce 2023 se tradiční « jour fixe », seminář doktorandů, postdoktorandů a vědeckých pracovníků zaměřený na diskusi a badatelské reportáže a koordinovaný P. Cermanovou, odehrával znovu v pravidelném režimu, nově hybridně s možností sledování on-line, a to s tímto programem: 26. 1. Barbora Uchytlová a Jakub Jauernig, Mezi malíři a štítaři. Heraldický spis Bartola de Sassoferrato jako klíč k jejich vymezení?; 16. 2. Robert Novotný, Tereza Dufková, David Kozler a Jakub Jauernig, Czech Medieval Sources 2.0 a Husitský diplomatář; 16. 3. Daniela Rywиковá, Vizualní kultura laických zbožných žen v pozdním středověku; 20. 4. Dušan Coufal, Václav IV. a počátky konciliarismu; 18. 5. Andrew K. Deaton, Waging a Two-Front War: Martial discipline as religious discipline in central European armies during the 15th–17th centuries; 22. 6. Michal Dragoun, Středověká knihovna Starého Města pražského. Nový objev aneb o démonech ve službách Pavlíny Cermanové; 19. 10. Michael Lužný, Co je nového v Manuscriptoriu aneb vstřícní virtuálnímu badatelskému prostředí; 16. 11. Jan Hrdina, Privilegium papeže Jana XV. pro břevnovský klášter z roku 993 (?) aneb „discrimen veri ac falsi“ semper vivum; 14. 12. David Rakušan, Granátové jablko: symbol, moc, rituál. Barbora Uchytlová a Stanislav Hlaváč uspořádali v CMS dvě diskuzní setkání otevřená především pro mladší doktorandy, tématem prvního byl pojem gender v badatelské perspektivě (*Gender Jam*, 21. 2. 2023), podruhé stály v centru vojenské dějiny (*Military Jam*, 23. 5. 2023).

3. Fida Pfister Stipendium

CMS ve spolupráci se Společností Husova muzea v Praze a Universität Konstanz nadále zaštiťovalo Fida Pfister Stipendium pro doktorandy medievisty z České republiky (od 2018). Jeho smyslem je poskytnout podporu pro badatelské pobyty v Kostnici, zejména pro studium ve zdejší univerzitní knihovně, která disponuje rozsáhlým prezenčním fondem medievistické literatury. Délka pobytu je deset dní. Úspěšní uchazeči mají zajištěno zdarma ubytování v Husově domě a uhrazení cestovních nákladů, od univerzity obdrželi letos podporu 250 EUR. V roce 2023 byly stipendistkami Kateřina Lančová (FF OSU) a Viktorie Janovská (FF UK).

V. Výběr z popularizačních aktivit

1. Mediální vystoupení

- *Digitální hry u nás hraje téměř 60 procent populace. Je tu i vědní obor, který zkoumá historii her*, rozhovor s Janem Kremerem na Českém rozhlase Plus (18. 2. 2023)
- *Smysl pro humor definuje lidskost, i když středověkým vtipům bychom se dnes nezasmáli*, Rozhovor s Martinem Šormem na Českém rozhlase Vltava (7. 1. 2023)
- *Obraz středověku u Vondrušky stojí na materialismu a nacionalismu 70. let*, rozhovor Martina Šorma s redaktoři podcastu Kolaps #105: (11. 8. 2023)
- *Války v historických hrách*, výklad Jana Kremera v časopise Easy 1/2023

2. Veřejné přednášky

- Robert Novotný ve spolupráci s Ondřejem Kobzou uspořádal cyklus *Za-hradní slavnosti* na hradě Pirkštejně, kde proběhlo sedm přednášek následovaných koncerty.
- *Po stopách Kingdom Come: Deliverance s historikem Janem Kremerem*, prohlídka Sázavského kláštera zaměřené na hráče Kingdom Come: Deliverance (22. 4. a 13. 7. 2023)

3. Ostatní

- Redakční činnost v edičních řadách nakladatelství Argo: *Historické myšlení*, *Každodenní život*, *Ecce homo*, *Dějiny Evropy* a *Memoria mediaevali* (M. Nodl)
- Redakční činnost v ediční řadě *Středověk* Nakladatelství Lidové noviny a v časopise *Dějiny a současnost* (R. Novotný, M. Šorm)
- Prezentace CMS na síti Facebook, zveřejňování informací o publikační a přednáškové aktivitě na poli medievistiky (J. Kremer, J. Jauernig)

VI. Publikace vydávané Centrem medievistických studií

V CMS vycházejí následující periodika:

- časopis *Studia mediaevalia Bohemica* (ISSN 1804-0977, šéfredaktor R. Novotný, redaktor V. Žůrek).
- časopis *Numismatický sborník* (ISSN 0546-9414, redaktor J. Militký)

Pramenné edice *Archiv český*, *Fontes rerum Bohemicarum – Nova series* a *Sbírka pramenů k náboženským dějinám*, vydávané v CMS, spravuje Rada Centra medievistických studií pro pramenné edice, která pracuje ve složení Vlastimil Brom, Pavlína Cermanová, Lucie Doležalová, Michal Dragoun, Petr Elbel, Antonín Kalous, Alexandra Kaar, Petra Mutlová, Robert Novotný (výkonný redaktor AČ), Anna Pumphová, Pavel Soukup (výkonný redaktor SPNB), Tomáš Velička a Kateřina Voleková (výkonná redaktorka FRB NS).

CMS a jeho pracovníci v roce 2023 vydali tyto monografie, edice a sborníky:

Samostatné monografie a edice

- Martin NODL, *Praha 15. století. Konfliktní společenství*, Praha 2023.
- Martin ŠORM, *Podkoní, žák a smrt. Rozpory a vícehlasy v české poezii 15. století*, Praha 2023.
- František ŠMAHEL, *Husitská revoluce 1. Kořeny české reformace*, Praha 2023(3., doplněné vydání).

Editorství a kolektivní publikace

- *Ceny - mzdy - peníze. Ekonomické myšlení ve středověkých a raně novověkých městech*, ed. Martin Musílek, Praha 2023.
- *Tisíc a padesát let pražského biskupství*, eds. Jan Kotous – Petr Sommer – Vratislav Vaníček, Praha 2023.

VII. Vědecká rada CMS a členové/Fellows CMS

Na činnost CMS dohlíží vědecká rada ve složení doc. Mgr. Antonín Kalous, M.A., Ph.D. (předseda); prof. PhDr. Marie Bláhová, DrSc.; prof. PhDr. Lenka Bobková, CSc.; PhDr. Alena Černá, Ph.D.; prof. Mgr. Lucie Doležalová, Ph.D.; Mgr. Petr Elbel, Ph.D.; prof. PhDr. Ivan Hlaváček, CSc.; † prof. PhDr. Petr Charvát, DrSc.; † prof. PhDr. Petr Sommer, DSc.; PhDr. Robert Šimůnek, Ph.D., DSc.; prof. PhDr. František Šmahel, DrSc.

Na 57. plenárním zasedání Fellows CMS dne 22. března 2023 byli novými členy zvoleni Hana Vlhová-Wörner, Marta Vaculínová, Martin Šorm, Markéta Marková, Lucie Mazalová, Zuzana Čermáková Lukšová, Lucie Korecká, Marek Otisk, Jiří Roháček, Pavel Vařeka a Ivan Foletti. Během roku 2023 CMS s lítostí přijalo zprávu o úmrtí svých členů dr. Jiřího Roháčka, prof. Petra Sommera, prof. Petra Charváta a prof. Libuše Hrabové. Na 57. zasedání přednášel Jan Videman na téma „Počátky českého mincovnictví“, na 58. zasedání 15. listopadu 2023 přednášel Paweł Kras na téma „Pietas regia. Public and private piety of the Jagiellons“.

Na obou zasedáních se diskutoval problém obtížné přístupnosti rukopisů Metropolitní kapituly v Praze a nově zavedeného, zcela nerealistického licenčního poplatku za reprodukce ke studijním účelům. Jednáním s vedením Metropolitní kapituly jménem Fellows CMS byl pověřen P. Soukup. Schůzka proběhla v červnu 2023, nevedla však k žádoucím výsledkům, stejně jako další individuální jednání o poplatcích za digitalizované rukopisy.

VIII. Knihovna CMS

Za rok 2023 přibylo do knihovny 412 knih a 58 titulů periodik, z nichž 109 bylo zakoupeno, 46 získáno výměnou a 313 darem; na vydání 2 publikací se podílelo samo CMS. Knihovna obsahuje celkem 10 755 knih a 226 řad periodik (stav k 31. 12. 2023). Díky financím z grantových projektů jsou získávány nákladné zahraniční publikace, nezanedbatelný podíl na akviziční činnosti má však i výměna publikací se spřátelenými institucemi v ČR i zahraničí a také dobrá vůle dárců. Nejštědřejším dárcem uplynulého roku byl Jan Kremer, který knihovně věnoval 79 převážně zahraničních knih. Nejpočetnějším přírůstkem pak bylo 154 knih a 96 svazků časopisů z pozůstalosti archeologa Miroslava Richtera. Během roku 2023 pokračovala

retrokatalogizace knih; většina knižního fondu je nyní již dohledatelná v Souborném katalogu ČR, i nadále je však čtenářům k dispozici kompletní a pravidelně aktualizovaný knihovní katalog na webu knihovny ve formě přírůstkových seznamů knih a periodik. Knihovnu spravuje Stanislav Hlaváč ve spolupráci s Eliškou Jennings.

IX. Webové stránky

Webové stránky spravuje J. Kremer s J. Jauernigem, k nalezení jsou na adrese <http://cms.flu.cas.cz>. Stránky se snaží kromě prezentace CMS nabídnout rovněž servis medievistické obci v podobě *Rukověti medievistiky*, která prozatím zastřešuje šest dílčích projektů; jsou jimi Czech Medieval Sources online, Rozcestník (nejen) medievistických periodik, Repertorium operum antihussiticorum, Chronologické tabulky, Databáze benediktinských klášterů a Viaticum – Databáze návštěvníků českých zemí.

Nadále je v provozu kalendář medievistických akcí *Denní medievista* (<https://medievista.cz/>).

Sestavil Václav Žůrek.

Zprávu předkládá Pavel Soukup, ředitel CMS.

V Praze dne 21. března 2024.

Zpráva byla přijata Vědeckou radou CMS v hlasování per rollam ukončeném 5. 4. 2024.

Bibliografie pracovníků CMS za rok 2023

BAŽANT, Vojtěch – KORECKÁ, Lucie – ŠORM, Martin – TUREK, Matouš, eds., *Oddech a zahálka. Čas bez práce ve středověké Evropě*, Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2022.

BAŽANT, Vojtěch, *Nationalism in the Second Redaction of the Verse Chronicle by the So-Called Dalimil*, *Historical Studies on Central Europe* 3/1, 2023, s. 80–102.

KOTOUS, Jan – SOMMER, Petr – VANÍČEK, Vratislav, eds., *Tisíc a padesát let pražského biskupství*, Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2023.

MALANÍKOVÁ, Michaela A. – MOŽEJKO, Beata – NODL, Martin, eds., *Pre-modern Towns at the Times of Catastrophes. East Central Europe in a Comparative Perspective*, Abingdon: Routledge, 2023.

MALANÍKOVÁ, Michaela A. – MOŽEJKO, Beata – NODL, Martin, *Introduction* in: Malaníková, Michaela A. – Mozejko, Beata – Nodl, Martin, eds., *Pre-modern Towns at the Times of Catastrophes. East Central Europe in a Comparative Perspective*, Abingdon: Routledge, 2023, s. 1–9.

MUSÍLEK, Martin – TAIBL, Pavel, *Týnský dvůr neboli Ungelt. Centrum zahraničního obchodu*, in: Musílek, Martin, ed., *Ceny - mzdy - peníze. Ekonomické myšlení ve středověkých a raně novověkých městech*, Praha: Argo, 2023, s. 21–76.

MUSÍLEK, Martin, ed., *Ceny - mzdy - peníze. Ekonomické myšlení ve středověkých a raně novověkých městech*, Praha: Argo, 2023.

MUSÍLEK, Martin, *Prague in flames. Fire and conflagrations in the Prague conurbation from the Middle Ages to the threshold of the Modern Era*, in: Malaníková, Michaela A. – Mozejko, Beata – Nodl, Martin, eds., *Pre-modern Towns at the Times of Catastrophes. East Central Europe in a Comparative Perspective*, Abingdon: Routledge, 2023, s. 147–158.

NODL, Martin, *Praha 15. století. Konfliktní společenství*, Praha: Karolinum, 2023.

NODL, Martin, *The funeral of Ladislaus the Posthumous. Between the profane and the sacred*, *Forum Historiae*. 2023, 17/1, s. 76–88.

NODL, Martin, *The Prague plague of 1380. Catastrophe and normality*, in: Malaníková, Michaela A. – Mozejko, Beata – Nodl, Martin, eds., *Pre-modern Towns at the Times of Catastrophes. East Central Europe in a Comparative Perspective*, Abingdon: Routledge, 2023, s. 32–44.

PÁLKA, Adam, *The Basel Compactata and the Limits of Religious Coexistence in the Age of Conciliarism and Beyond*, *Church History* 92/3, 2023, s. 534–558.

SOMMER, Petr, *Misie a benediktinské začátky pražského biskupství*, in: Jan Kotous - Petr Sommer - Vratislav Vaníček, eds., *Tisíc a padesát let pražského biskupství*, Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2023, s. 137-151.

SOUKUP, Pavel, *Kolik bylo křížových výprav proti husitům? Papežská autorita a její uplatnění ve válce s herezí*, *Český časopis historický* 121/4, 2023, s. 1015–1045.

SVÁTEK, Jaroslav, *From Devotion to Censure. Hans Tucher's and Bernard of Breydenbach's Pilgrim Accounts and their Two Medieval Czech Translations*, in: Rychterová, Pavlína – Odstrčilík, Jan, eds., *Medieval Translators and their Readers*, Turnhout: Brepols, 2023, s. 127-146. *The Medieval Translator*, 20.

ŠMAHEL, František, *Bibliografie vědeckých prací Františka Šmahela*, Praha: Historický ústav, 2023.

ŠMAHEL, František, *Eretici in guerra. Gli hussiti*, in: Benedetti, Marina, ed., *Eretiche ed eretici medievali*, Roma: Carocci, 2023, s. 269–292.

ŠMAHEL, František, *Husitská revoluce 1. Kořeny české reformace*, Praha: Karolinum, 2023 (3., doplněné vydání).

ŠORM, Martin, *Dovolená v Indii? Svoboda od práce, víra, štěstí a staročeský orientalismus*, in: Bažant, Vojtěch – Korecká, Lucie – Šorm, Martin – Turek, Matouš, eds., *Oddech a zahálka. Čas bez práce ve středověké Evropě*, Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2022, s. 261–269.

ŠORM, Martin, *Podkoní, žák a smrt. Rozpory a vícehlasy v české poezii 15. století*, Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2023. Mnemosyne.

VEČEŘOVÁ, Veronika, *Královské město a jeho obchodní privilegia na příkladu středověkého Písku*, in: Musílek, Martin, ed., *Ceny - mzdy - peníze. Ekonomické myšlení ve středověkých a raně novověkých městech*, Praha: Argo, 2023, s. 145–161.

ŽŮREK, Václav, *Language as a Weapon. Hilarius of Litoměřice and the Use of Latin and the Vernacular Language in Religious Polemics in Fifteenth-Century Bohemia*, in: Boillet, Élise – Johnson, Ian, eds., *Religious Transformations in New Communities of Interpretation in Europe (1350–1570). Bridging the Historiographical Divides*, Turnhout: Brepols, 2023, s. 161–188. *New Communities of Interpretation*, vol. 3.